

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobců: **a) S. I., b) K. T., c) nezl. S. B., d) nezl. S. D.**, žalobci c) a d) zast. zákonnou zástupkyní žalobkyní b), všichni zast. Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem, se sídlem Stodolní 7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě žalobce a) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 2. 2020, č. j. OAM-223/ZA-ZA06-ZA10-2019, a o žalobě žalobců b), c) a d) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 2. 2020, č. j. OAM-222/ZA-ZA06-ZA10-2019, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 8. 2021, č. j. 19 Az 12/2020 - 84,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 8. 2021, č. j. 19 Az 12/2020 - 84, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 2. 2020, č. j. OAM-223/ZA-ZA06-ZA10-2019, neudělil žalobci a) mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Rozhodnutím ze dne 14. 2. 2020, č. j. OAM-222/ZA-ZA06-ZA10-2019, neudělil ani žalobcům b) až d) mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu.

[2] Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 27. 8. 2021, č. j. 19 Az 12/2020 - 84, obě uvedená rozhodnutí žalovaného zrušil a věci mu vrátil k dalšímu řízení.

[3] V odůvodnění rozsudku krajský soud nejprve zrekapituloval relevantní skutkové okolnosti případu. Dále konstatoval, že v průběhu správního řízení byl dostatečně objasněn důvod žádosti žalobce a) o mezinárodní ochranu, a to jeho obava o život související s trestním stíháním a případným odsouzením. Z popsaných obav žalobce a) se pak odvíjely důvody žádostí žalobkyně b) a nezletilých žalobců c) a d) o mezinárodní ochranu. Krajský soud dále vyjmenoval ve správních spisech shromážděné zprávy o zemi původu žalobců a ostatní podklady relevantní

pro posouzení případu. Zopakoval rovněž další relevantní skutkové okolnosti případu přednesené žalobci a) a b) při seznámení s podklady pro rozhodnutí.

[4] Krajský soud zároveň při jednání konaném dne 27. 8. 2021 doplnil dokazování protokolem o výslechu svědka A. V. S. v trestní věci označené č. 11701710002000191, jejíž číslo se shodovalo s žalobcem a) předloženou listinou v ruském jazyce následně opatřenou českým překladem, podle něhož se jedná o rozhodnutí v trestním řízení. Zmíněný svědek v odkázané trestní věci podle krajského soudu vypovídal o jeho vztahu ke společnosti SAPFIR s.r.o. (dále jen „Sapfir“), jejímž ředitelem byl žalobce a), a jeho konkrétních povinnostech při opravách nemovitostí předmětné společnosti. Svědek popsal skutečnosti vztahující se k obytnému domu č. 26a, v němž se nacházely kanceláře společnosti Sapfir i byt žalobce a), a okolnosti odpojení trubek topného systému ze suterénu předmětné budovy do suterénu přistavěné budovy. V této souvislosti krajský soud dále zdůraznil, že řízení ve věcech mezinárodní ochrany jsou často vedena za situace důkazní nouze, přičemž je zároveň rozhodováno prospektivně. Ačkoli je tak na žadateli, aby prokázal jeho tvrzení, úkolem žalovaného je opatřit maximální množství důkazů. Rozhoduje-li pak žalovaný za stavu důkazní nouze, zásadním faktorem pro posouzení věci je věrohodná výpověď žadatele.

[5] V posuzovaném případě přitom žalobci a) a b) od počátku řízení o jejich žádostech o mezinárodní ochranu konzistentně tvrdili, že příčinou jejich potíží ve vlasti byly zejména politické aktivity žalobce a). V roce 2007 totiž kandidoval do Išimské dumy a založil Blok nezávislých kandidátů, který upozornil na korupční prostředí ve státních orgánech i nezákonné sestavování a čerpání veřejných rozpočtů. Po jeho volebním neúspěchu, kdy se do Išimské dumy dostali pouze zástupci politické strany Jednotné Rusko, pak žalobce a) tuto skutečnost konzultoval mimo jiné i na jednáních společnosti Sapfir, která patřila městu, a následně na zasedání nazvaném Business proti korupci, kde popsal problematiku korupce i jeho konkrétní situaci. Žalobce a) se v této souvislosti obrátil rovněž na prezidenta Putina a generálního prokurátora Ruské federace Čajkova. Popsané okolnosti pak vyústily v jeho opakované bití příslušníky policie, dále zadržování a mučení ve vazbě a psychiatrické léčebně. Pokud popsané incidenty žalobce a) neřešil prostřednictvím stížností či jiných prostředků obrany, neučinil tak na základě jeho oprávněné domněnky o zřejmé bezvýslednosti takových kroků.

[6] Podle krajského soudu žalovaný správně interpretoval výpovědi žalobců a) a b), v odůvodnění žalobou napadených rozhodnutí se však již řádně nezabýval obsahem shromážděných zpráv o zemi původu žalobců, a jejich výpovědi tak řádně nehodnotil v kontextu informací z těchto zpráv vyplývajících. Tyto informace totiž hodnotil nekorektně, neúplně a selektivně, přičemž zásadní skutkové okolnosti případu pominul. Rovněž závěry žalovaného ve vztahu k posouzení udělení azylu podle § 12 zákona o azylu krajský soud označil za zkratkovité. Krajský soud se dále vymezil proti závěru žalovaného, že žalobce a) nebyl ve vlasti pronásledován za uplatňování jeho politických práv, nýbrž že jeho potíže s příslušníky policie byly motivovány snahou se obohatit na jeho majetku. Z Výroční zprávy Human Rights Watch 2020 totiž podle krajského soudu plyne, že stav lidských práv se v Rusku v roce 2019 nadále zhoršoval, přičemž docházelo k mučení a jinému špatnému zacházení zejména ve vyšetřovací vazbě a ve věznicích. Z dalších zpráv pak vyplývá nedodržování záruk řádného procesu, využívání vysoce postavených úředníků k hromadění obrovského majetku, vydírání či vyvlastňování soukromých podniků a korupce rozšířená na všech úradech i všech úrovních vlády. Krajský soud dále popsal problematiku korupce v ruských státních orgánech i její konkrétní povahu včetně spolupráce příslušníků policie s organizovaným zločinem. Podle dalších zpráv je Rusko hodnoceno jako nesvobodná země, kde dochází k mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení například za účelem vymožení doznání, přičemž takové jednání příslušníků policie není nijak postihováno ani řádně zmapováno.

pokračování

[7] Podle krajského soudu pak žalobci popsany azylový příběh s uvedenými závěry koresponduje, přičemž žalovaný řádně neposoudil, s jakými konkrétními potížemi se mohly osoby upozorňující na korupci v Rusku potýkat. Závěry žalovaného tak byly v rozporu se skutkovým stavem vyplývajícím ze správních spisů. Krajský soud uzavřel, že jednání, jemuž byl žalobce a) vystaven, společně zakládalo pronásledování, které bylo zjevně spojeno s jeho politickými aktivitami a bojem s korupcí. Vzhledem k uvedenému pak nelze přičítat žalobci a) k tíži, že nevyužil všech dostupných prostředků ochrany, jelikož jeho šance na úspěch byla zanedbatelná a zároveň by se tak vystavil zvýšenému riziku perzekuce. V posuzovaném případě tak byly na kumulativním základě splněny podmínky pro udělení azylu žalobcům podle § 12 písm. a) zákona o azylu, respektive písm. b) téhož ustanovení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobců

[8] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) včasnou blanketní kasační stížnost, v níž označil důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[9] V jejím doplnění, jež Nejvyšší správní soud obdržel v zákonné měsíční lhůtě, stěžovatel nejprve konstatoval, že přijatelnost kasační stížnosti spatřuje v dotčení otázek dosud plně neřešených judikaturou Nejvyššího správního soudu a v zásadním pochybení krajského soudu spočívajícím v nerespektování ustálené judikatury a nepřezkoumatelnosti jeho rozhodnutí pro nedostatek důvodů.

[10] Dále uvedl, že zásadní pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu byla výpověď žadatele, z níž stěžovatel při posuzování věci vycházel, přičemž v této souvislosti zopakoval relevantní skutkové okolnosti případu. Zdůraznil, že žalobce a) byl v průběhu prvního trestního řízení stíhán na svobodě, přičemž byl zastoupen obhájcem a mohl rovněž bez omezení vycestovat do zahraničí. Žalobce a) se přitom po incidentu, kdy po něm za účelem zastavení předmětného stíhání požadovali policisté úplatek, obrátil na prezidenta, generálního prokurátora, čelního představitele vyšetřovacího oddělení a ombudsmanku, přičemž odpověď obdržel pouze od ombudsmanky. Z uvedeného podle stěžovatele plyne, že žalobce a) své potíže ve vlasti nijak neřešil. Neučinil tak ani v případě fyzických napadení ze strany příslušníků policie v letech 2015 až 2018, a to z důvodu domnělé bezvýslednosti takové snahy. Sám však následně uvedl, že proti předmětným příslušníkům policie bylo zahájeno řízení v důsledku jejich korupčního jednání, byli prošetřeni a nedošlo ani k jejich povýšení. Rovněž v případě neoprávněného zadržení žalobce a) ve vazbě soudce rozhodl o jeho propuštění. Stěžovatel proto konstatoval, že žalobce a) neprokázal, že by byl v zemi původu pronásledován z azylově relevantních důvodů, přičemž ani nevyužil všech dostupných prostředků nápravy.

[11] Ve vztahu k závěrům krajského soudu ohledně aktuální situace stavu dodržování lidských práv v Rusku a existence korupce ve všech úřadech i státních orgánech stěžovatel namítl, že krajský soud nijak konkrétně nevysvětlil, jak tyto obecné závěry dopadají právě na posuzovaný případ. Nijak se nevypořádal ani s jeho výslovným odkazem na konkrétní mechanismus k potírání možných nelegálních postupů příslušníků policie. Uvedl-li krajský soud toliko, že stěžovatel vyhodnotil shromážděné podklady pro rozhodnutí zkratkovitě, nekorektně a selektivně, přičemž konkrétně neuvedl, na základě čeho dovedl neúčinnost případných prostředků ochrany, ani jak zcela obecné závěry o nedodržování lidských práv v Rusku mohly založit odůvodněné obavy žalobců z pronásledování, je takový závěr nepřezkoumatelný. Stěžovatel uzavřel, že krajský soud dostatečně nezřejmil, z jakých důvodů byly v posuzovaném případě splněny podmínky pro přiznání azylu podle § 12 zákona o azylu. Zároveň nevycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu věci ve vztahu ke shromážděným zprávám o zemi původu, a nezákonně tak zavázal stěžovatele ke korektnímu a úplnému zhodnocení předmětných podkladů.

[12] Rovněž při posuzování žádostí žalobců b) až d) o mezinárodní ochranu ve vztahu ke druhému trestnímu stíhání žalobce a) v roce 2017 a 2018 kvůli dluhu za neoprávněný odběr tepla bez odpovídající smlouvy nedospěl stěžovatel k závěru o odůvodněném strachu z pronásledování. Ačkoli totiž žalobce a) tvrdil, že byl pro státní orgány natolik zájmovou osobou, aby o něm měly neustálý přehled, a že měl být po soudním jednání nařízeném na den 25. 6. 2018 odvezen do věznice, pobýval na území Ruska až do dne 1. 11. 2018, i když se na zmíněné soudní jednání nedostavil. Stěžovatel zároveň namítl, že podle informací uvedených na internetových stránkách Išimského okresního soudu bylo zmíněné trestní stíhání žalobce a) vedené pod sp. zn. 1-53/2018 dne 10. 7. 2018 zastaveno z důvodu vypršení promlčecí lhůty. Žádné trestní stíhání ani odnětí svobody tak žalobci a) po případném návratu do země původu nehrozí. V této souvislosti dále stěžovatel namítl, že ačkoli krajský soud v bodě 11 odůvodnění rozsudku uvedl, že při posuzování věci vycházel ze skutkového stavu v době rozhodování stěžovatele, doplnil následně dokazování protokolem o výslechu svědka S. ze dne 19. 1. 2019. Uvedený protokol byl předložen krajskému soudu až dne 20. 7. 2021, přičemž jeho text byl značně nečitelný. Krajský soud proto podle stěžovatele vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni jeho rozhodování, aniž by současně řádně vypořádal doplněný důkaz. Jinými slovy nevyhodnotil, zdali žalobci předložený důkaz mohl představovat relevantní zdroj informací dokládajících jejich obavy z trestního stíhání. Krajský soud totiž pouze konstatoval, že jeho spisová značka se shoduje se spisovou značkou uvedenou na podkladu předloženém žalobcem a) k zahájení jeho trestního stíhání, aniž by jakkoli konkrétně tento důkaz vyhodnotil ve vztahu k již učiněným skutkovým zjištěním. Stěžovatel zdůraznil, že výslech svědka S. navíc nebyl veden přímo k osobě žalobce a).

[13] S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil.

[14] Žalobci ve vyjádření ke kasační stížnosti nejprve uvedli, že rozsudek krajského soudu považují za právně i skutkově správný. Dále konstatovali, že krajský soud k jejich návrhu řádně doplnil dokazování protokolem o výslechu svědka S., který dostatečně prokazuje, že proti žalobci a) bylo i nadále vedeno trestní stíhání za jeho politické přesvědčení. Stěžovatel však uvedenou skutečnost zcela v odůvodnění žalobou napadených rozhodnutí opomněl. Žalobci se dále ztotožnili se závěry krajského soudu ohledně dokazování v řízení o mezinárodní ochraně i případného rozhodování za důkazní nouze, kdy je nutné vycházet zejména z věrohodné výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu. V posuzovaném případě se přitom výpovědi zejména žalobce a) a žalobkyně b) v podstatných rysech shodovaly se shromážděnými zprávami o situaci v zemi původu, přičemž stěžovatel tyto skutečnosti řádně nevyhodnotil.

[15] Ve vztahu k námitce stěžovatele, že se krajský soud dostatečně nevypořádal s hodnocením podkladů jeho rozhodnutí, žalobci dále konstatovali, že tak krajský soud podrobně učinil v bodě 21 odůvodnění jeho rozsudku. Rovněž doplnění dokazování krajským soudem podle žalobců řádně vyvrátilo zákonnost trestního stíhání žalobce a) ve vlasti. Žalobci uzavřeli, že krajský soud rozsudek řádně odůvodnil, přičemž vycházel z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu.

[16] S ohledem na tyto skutečnosti žalobci navrhli zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení kasační stížnosti

[17] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní

pokračování

zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele,“ který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, kasační stížnost přesahuje vlastní zájmy stěžovatele v následujících typových případech:

- kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu;
- kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně;
- kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně;
- kasační stížnost je dále přijatelná, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; popřípadě krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[18] Nejvyšší správní soud shledal, že se krajský soud dopustil zásadního pochybení spočívajícího v nepřezkoumatelnosti jeho závěrů ve světle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, čímž založil důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

[19] Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatel kasační stížností rozsudek krajského soudu napadá z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené *nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*, a dále z důvodu uvedeného v písm. d) téhož ustanovení, podle něhož lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené *nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé*.

[20] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou stěžovatele, že krajský soud nijak neodůvodnil svůj závěr, že v posuzovaném případě byly splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, resp. písm. b) téhož ustanovení. Podle stěžovatele totiž krajský soud pouze citoval a vyložil obecné informace vyplývající ze shromážděných zpráv o aktuální situaci v zemi původu žalobců, vůbec však nevysvětlil, jak zmíněné obecné poznatky dopadají na nyní posuzovaný případ a jakým způsobem svědčí o azylově relevantním pronásledování žalobce a). Nezabýval se ani konkrétním odkazem stěžovatele na mechanismus k potírání možných nelegálních postupů příslušníků policie.

[21] Krajský soud se v odůvodnění rozsudku vymezil proti závěru stěžovatele, že žalobce a) ani jeho rodinní příslušníci nebyli v zemi jejich původu pronásledováni z azylově relevantních důvodů. Pokud stěžovatel zároveň uvedl, že žalobci a) nebylo nijak bráněno v uplatňování jeho politických práv, přičemž mohl svobodně kandidovat do Išimské dumy i zorganizovat setkání s názvem Business proti korupci a v této souvislosti nebyl nijak perzekuován, když jednání příslušníků policie bylo motivováno pouze jejich finančním obohacením na majetku žalobce a), neodpovídaly takové závěry informacím vyplývajícím ze shromážděných zpráv o aktuální situaci v zemi jeho původu. Konkrétně krajský soud poukázal na nedodržování lidských práv, mučení

a jiné špatné zacházení se zadrženými zejména ve vyšetřovací vazbě a ve věznicích, dále na nedodržování záruk řádného procesu, využívání vysoce postavených úředníků k hromadění obrovského majetku, vydírání či vyvlastňování soukromých podniků a korupci rozšířenou na všech úřadech i všech úrovních vlády. Odpovídal-li v posuzovaném případě v podstatných rysech azylový příběh žalobců zmíněným informacím o zemi jejich původu, krajský soud uzavřel, že jim měl být udělen azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu, resp. písm. b) téhož ustanovení, jelikož byli pronásledováni pro uplatňování politických práv žalobce a) a jeho boj proti korupci.

[22] Ve vztahu k tomuto závěru krajského soudu Nejvyšší správní soud poukazuje na svůj předchozí rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, v němž konstatoval, že „skutečnost, že v některé zemi existuje autoritářský a nedemokratický režim, který v mnoha případech pošlapává lidská práva, však neznamená, že kterýkoliv občan takové země je tomuto negativnímu vlivu přímo nebo zprostředkovaně vystaven.“ V usnesení ze dne 22. 7. 2014, č. j. 9 Azs 117/2014 - 93, dále ve vztahu k Rusku uvedl, že „nijak nebagatelizuje porušování principů spravedlivého (řádneho) procesu, k nimž v některých případech dochází v Ruské federaci. Podstatné je, zda je s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu důvodné se domnívat, že k takovému excesu, ať už v průběhu soudního řízení anebo v průběhu omezení osobní svobody v souvislosti se soudním řízením, může dojít právě v dané věci. Pokud stěžovatel poukazuje na řadu případů osob, které byly v Ruské federaci ze strany státní moci vystaveny mučení či nelidskému zacházení, Nejvyšší správní soud k tomu konstatuje, že z tvrzení stěžovatele nevyplynou konkrétní indicie nasvědčující, že by tomu tak mělo být i v jeho případě.“

[23] Podle této judikatury tedy jen na základě zpráv o zemi původu, z nichž vyplývají informace o porušování lidských práv občanů či jejich diskriminaci, nelze automaticky bez konkrétní identifikace azylově relevantních okolností případu dospět k závěru, že žadatel o mezinárodní ochranu byl vystaven pronásledování pro uplatňování jeho politických práv.

[24] Stěžovatel dále namítl, že při posuzování věci vycházel zejména z výpovědi žalobce a), přičemž zdůraznil, že žalobce a) byl stíhán na svobodě, měl státem ustanoveného obhájce, mohl bez jakýchkoli potíží vycestovat do zahraničí a jeho zadržení ve vazbě přezkoumal soudce, jehož rozhodnutím byl následně propuštěn. Žalobce a) se přitom kromě dopisů prezidentovi, generálnímu prokurátorovi, čelnímu představiteli vyšetřovacího oddělení a ombudsmance nijak nedomáhal ochrany, a to ani při popsání incidentech z let 2015 až 2018, kdy byl fyzicky napadán příslušníky policie. V této souvislosti zároveň žalobce a) uvedl, že předmětní policejní příslušníci byli prošetřováni a nebyli povýšeni.

[25] Krajský soud v odůvodnění rozsudku opakovaně poukázal na skutečnost, že potíže žalobce a) spojené s trestními stíháními a jeho fyzickým napadáním příslušníky policie byly spojeny zejména s jeho bojem proti korupci po neúspěšných volbách do Išimské dумы v roce 2007. Ze správních spisů a protokolu o výslechu žalobce a) však vyplynulo, že po zmíněné neúspěšné kandidatuře diskutoval problematiku nelegitimity voleb a nezákonného rozdělování prostředků z veřejných rozpočtů s obyvateli jeho města a rovněž na jednáních společnosti Sapfir, v níž byl generálním ředitelem. V této době byl podle žalobce a) několikrát prověřován a musel uhradit několik pokut v souvislosti s odběrem energií. Následně dne 24. 1. 2012 s ním bylo zahájeno trestní stíhání pro podvod. V této souvislosti žalobce a) kontaktovali dva příslušníci policie, kteří mu za příslušný finanční obnos nabídli zastavení trestního stíhání. V návaznosti na tento incident žalobce a) v roce 2013 uspořádal zasedání s názvem Business proti korupci, kde vystoupil s popisem jeho situace i korupčního jednání příslušníků policie. Ze správních spisů dále vyplývá, že předmětné trestní stíhání bylo dne 30. 1. 2015 z důvodu promlčení a nedostatku důkazů zastaveno, přičemž v následném občanskoprávním řízení byla žalobci a) soudem stanovena povinnost zaplatit částku 9.208.643 rublů a 95 kopějek na náhradu škody. Druhé trestní stíhání proti žalobci a) bylo zahájeno v březnu roku 2017,

pokračování

a to podle čl. 165 trestního zákonu pro neoprávněné připojení na plynovou síť a vytápění obytného domu č. 26a, přičemž dne 19. 1. 2019 byl vyslechnut svědek S. v souvislosti s instalovaným topným systémem v suterénu budovy a odpojením trubek topení vedoucích ze suterénu budovy do suterénu přistavěné budovy. Výsledku předmětného řízení žalobce a) ve vlasti nevyčkal a po nařízení soudního jednání na den 25. 6. 2018 uprchl do Tumeně, kde pobýval až do odjezdu ze země v listopadu téhož roku.

[26] Na základě výše uvedeného však Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud nijak konkrétně nepopsal, jakou spojitost měla zmíněná trestní stížání žalobce a) i jeho další potíže ve vlasti s jeho kandidaturou do Išimské dumy v roce 2007 a jeho bojem proti korupci. Jinými slovy z relevantních skutkových okolností případu vyplývá, že žalobce a) po neúspěšných volbách v roce 2007 diskutoval nelegitimitu průběhu těchto voleb s obyvateli města i na jednáních společnosti Sapfir, aniž by měl jakékoli potíže ze strany státních orgánů či příslušníků policie. Odkazoval-li žalobce na prověrky a pokuty v souvislosti s odběrem energií, nekonkretizoval však, z jakých důvodů dovozoval spojitost těchto okolností s jeho politickými aktivitami, nýbrž pouze konstatoval, že byl pro státní orgány zájmovou osobou. Bez dalšího pak nelze pouze s odkazem na obecné informace vyplývající ze shromážděných zpráv o zemi původu za politicky motivované označit ani trestní stížání zahájené v roce 2012, tedy pět let po předmětných volbách do Išimské dumy. Ostatně předmětné trestní stížání bylo v roce 2015 zastaveno, přičemž ani v samotném občanskoprávním rozhodnutí o povinnosti uhradit škodu nelze bez dalšího vzhledem k relevantním okolnostem případu spatřovat pronásledování pro uplatňování jeho politických práv.

[27] Jak Nejvyšší správní soud již výše konstatoval, pouze obecnými odkazy na nevyhovující stav dodržování lidských práv v zemi či korupci a nedodržování záruk spravedlivého procesu nelze automaticky dospět k závěru, že byl žadatel o mezinárodní ochranu vystaven pronásledování z azylově relevantních důvodů. Pokud tak krajský soud pouze shrnul relevantní okolnosti případu a následně citoval obecné informace vyplývající ze shromážděných zpráv o zemi původu, aniž by dostatečně specifikoval, v čem na základě předmětných zpráv konkrétně spočívalo pronásledování žalobce a), je takový závěr nepřezkoumatelný. Jinými slovy skutečnost, že v určité zemi dochází k bezpráví, vládne zde autoritářský režim, existuje rozšířená korupce a jsou porušována lidská práva, automaticky nesvědčí o tom, že rovněž potíže popsané žalobci v posuzovaném případě bylo možné považovat za azylově relevantní pronásledování.

[28] Pokud tak krajský soud v posuzovaném případě považoval za naplněné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu, je takový závěr nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Tím byl naplněn důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[29] Ohledně údajného fyzického napadání žalobce a) příslušníky policie, kteří měli pravidelně přijíždět pro splátky soudem stanovené náhrady škody, Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj rozsudek ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, v němž konstatoval, že příkoří způsobené policejními příslušníky automaticky „nelze z hlediska jeho intenzity ještě považovat za jev státní mocí přímo vyvolaný, tajně podporovaný, státními orgány vědomě trpěný či státní mocí záměrně nedostatečně potlačovaný ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu. Aby bylo možné sledat absenci státní ochrany před chováním příslušníků policie při výkonu služby, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálné dostupné prostředky ochrany.“ V dalším rozsudku ze dne 16. 8. 2006, č. j. 4 Azs 449/2005 - 52, pak Nejvyšší správní soud dovodil, že za pronásledování by v takovém případě bylo možné pokládat „leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před prokázaným ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.“ Krajský soud přitom v dané věci na základě této judikatury náležitě neobjasnil, jaká konkrétní zjištění svědčí o tom, že jednání

policistů vůči žalobci a) představovalo represii ze strany státu, a nikoliv jejich snahu se finančně obohatit. Rovněž se v tomto ohledu nevyrovnal s tvrzeními žalobce a) i žalobkyně b), kteří v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany uvedli, že ačkoli policejní příslušníci přijížděli oblečení v uniformách, dopravovali se v neoznačeném autě a působili spíše jako soukromé osoby, které slíbily, že dlužné částky předají příslušným orgánům, přičemž nakonec byly v souvislosti s touto jejich nezákonnou aktivitou prošetřeny.

[30] Závěr krajského soudu, že žalobce a) byl pronásledován rovněž příslušníky policie, tedy rovněž nebyl dostatečně odůvodněn. Také v tomto směru byl naplněn důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[31] Ve vztahu k doplnění dokazování krajským soudem protokolem o výslechu svědka S. ze dne 19. 1. 2019 stěžovatel namítl, že krajský soud v rozporu s jeho tvrzením vycházel při posuzování věci ze skutkového stavu v době jeho rozhodování, nikoli rozhodování stěžovatele. Provedený důkaz pak ani nijak konkrétně nevyhodnotil a nevysvětlil, jaký vliv měly informace z něj získané na posouzení věci. Originál dokumentu předloženého žalobci byl nadto značně nečitelný, přičemž stěžovatel dále namítl, že předmětný výslech se ani netýkal osoby žalobce a). Stěžovatel doplnil, že trestní stíhání vedené pod sp. zn. 1-53/2018 bylo podle údajů na internetových stránkách Išimského okresního soudu v červenci roku 2018 pro jeho promlčení zastaveno.

[32] Nejvyšší správní soud nejprve konstatuje, že nelze klást žalobcům k tíži, pokud důkaz prokazující skutkový stav v době, kdy věc posuzoval stěžovatel, předložili až později v řízení před krajským soudem, pokud takovým důkazem dříve nedisponovali. Vzhledem k datu provedení výslechu a datu, kdy byla vydána napadená rozhodnutí stěžovatele, přitom lze mít za to, že žalobci předmětný protokol nemohli v posuzovaném případě z oprávněných důvodů předložit dříve.

[33] Je však nutné přisvědčit námitce stěžovatele, že krajský soud předmětný důkaz nijak nevyhodnotil ve vztahu k již učiněným skutkovým zjištěním. Uvedené platí tím spíš, pokud z českého překladu obsahu protokolu vyplývá, že svědek S. popisoval otázku vedení trubek topení v obytném domě č. 26a a jejich zapojení v suterénu přistavěné budovy. Zároveň lze souhlasit se stěžovatelem, že provedený výslech se ani netýkal konkrétně osoby žalobce a). Nejvyššímu správnímu soudu tak z odůvodnění rozsudku krajského soudu není zřejmé, jak předmětný důkaz vyhodnotil a jaký vliv mělo jeho provedení či informace z něj získané na již zjištěný skutkový stav, a to zejména vzhledem ke skutečnosti, že z Informace OAMP ze dne 6. 2. 2020 vyplývá, že trestní stíhání vedené pod sp. zn. 1-53/2018, jedná-li se o totožná soudní řízení, bylo zastaveno v červenci roku 2018.

[34] Lze tak konstatovat, že rovněž v části odůvodnění, v níž krajský soud nijak nevyhodnotil provedený důkaz protokolem o výslechu svědka, je jeho rozsudek nepřezkoumatelný. I v tomto směru byl tedy naplněn důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[35] Za tohoto stavu věci nemohl Nejvyšší správní soud k dalším kasačním námitkám posoudit zákonnost napadeného rozsudku a naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť jeho úkolem je posoudit správnost právních závěrů učiněných krajským soudem, což bez náležitého odůvodnění jeho rozsudku nebylo možné.

IV. Závěr

[36] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž podle odstavce čtvrtého téhož ustanovení bude vázán právním názorem

pokračování

vysloveným v tomto zrušovacím rozsudku. V dalším řízení tedy krajský soud opětovně posoudí obě rozhodnutí stěžovatele o neudělení mezinárodní ochrany žalobcům, přičemž ve světle citované judikatury se náležitě vypořádá i se shora uvedenými skutečnostmi, které v napadeném rozsudku pominul. Za tímto účelem zváží i to, zda doposud provedené dokazování je postačující pro účely náležitého posouzení splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany žalobcům zejména z hlediska věcné a časové souvislosti politické aktivity žalobce a) s jím tvrzenými potížemi v domovské zemi a zda nepřichází v úvahu doplnění skutkového stavu věci v rámci žalobního řízení či správního řízení, a to například o opětovný výslech žalobce a) a získání dalších poznatků o trestních řízeních vedených vůči němu v Ruské federaci.

[37] Krajský soud v dalším řízení podle § 110 odst. 3 věty první s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasací stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. února 2022

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu